

jazykově etnický, v pojmu meziliterární centrismus, kolem něhož se nyní soustředí úsilí týmu, jde o hledisko geografické. S ním se v budoucnu setkáme na četných konferencích a ve sbornících, které se připravují. Jestliže dnes na území býva-

lého Československa existuje několik komparatistických proudů, Durišinovo pojetí, které de facto radikálně překračuje dosavadní limity a je ve světě snad nejznámější, zaujímá mezi nimi stěžejní místo.

Ivo Pospíšil - Miloš Zelenka

Sborník o stříbrném věku

Nakladatelství Bolgarskaja rusistika v Sofii vydalo v roce 1994 "knihu dlja čtenija", sborník "Serebrjanyj vek Rossii". Obsahuje vybrané memoárové črty a stati především ze dvou ruských pramenů: z knihy "Vospominanija o serebrjanom veke" (M. 1993) a z antologie "Intelligencija. Vlast'. Narod" (M. 1993). Tomu odpovídá i obsah dvou částí čítanky. První z nich přetiskuje memoáry o Brjusovovi, Balmontovi, Sologubovi, Vjač. Ivanovovi, Blokovi, Bělem, Vološinovi, Gumiljovovi, Achmatovové a Mandělštamovi. Krátká črta pak charakterizuje petrohradský sklípek Brod'ačja sobaka, kde se před 1. světovou válkou scházela třikrát týdně umělecká bohéma. O tomto sklípku existuje řada vzpomínkových črt, pořadatelé čítanky zařadili tu od akmeisty Georgije Ivanova. Několik memoárových prací sborníku patří Borisu Zajcevi, o Blokovi tu píše malíř a grafik Jurij Anněnkov, o Sologubovi známá humoristka N. A. Teffi. Na výběru překvapuje fakt, že ani jeden portrét nepatří M. Cvětajevové, a to ani jako básniřce, ani jako memoaristce. Přitom právě Cvětajevová má skvělé, živě psané a básnický formované črty o Balmontovi, Vološinovi, Bělem, Kuzminovi či o Mandělštamovi. Cvětajevová ve svých portrétech korigovala některé soudy jiných memoaristů, např. negativní poznámky G. Ivanova o Mandělštamovi. V každém případě by její črty obohatily a oživily

sborník. Buiharské pořadatelky čítanky - T. Stojeva a Z. Ivanova - si usnadnily práci omezením svých pramenů na dva. Naopak obohatily každou črtu o několik básní vzpomínaného básníka, což nemůže dát o básníkovi solidní představu a navíc tu vzniká otázka, komu vlastně je soubor určen - středoškolákům sotva, a vysokoškoláci se takovým výběrem básní nemožnou spokojit. Druhý oddíl čítanky obsahuje tři stati ze sborníku "Věchy" z roku 1909, který zásadním způsobem zhodnotil a přehodnotil úlohu ruské inteligence v dějinách konce 19. století a začátku 20. století, zvláště v událostech revoluce 1905-1907. Jsou tu stati N. A. Berd'ajeva "Filozofická pravda a pravda inteligence", "Inteligence a revoluce" od P. B. Struveho a "Etika nihilismu" od S. L. Franka. Všechny dohromady dávají základní představu o orientaci celého sborníku proti utilitárnímu materialismu a revolučnímu maximalismu ruské inteligence a na idealistický světový názor, na pojetí lidské osobnosti a její vnitřní svobody, což je vždy hodnota sama o sobě. Čítanka je uvedena stručnou předmlouvou a doprovázena jmenným rejstříkem s krátkými charakteristikami osobností. Vcelku je vydán čítanky nesporně užitečné, překvapuje však velké množství tiskových chyb na každé stránce.

Miroslav Zahrádka